אבן פלאים

קניה היא מדינה קטנה באפריקה המזרחית. מרבית תושביה עוסקים בחקלאות. בסיפור זה סופר על שבט קיסיי, החיים לא הרחק מאגם ויקטוריה. כשיורד הלילה ילדי הכפר מתאספים לפעמים סביב מדורה באחת מבקתות הבוץ שלהם. זה זמן הסיפורים. איזה סיפור נשמע הערב מהסבתא?

"הסיפור! הנני בא" למשמע המילים האלה הילדים מפסיקים לקשקש ביניהם ופונים אל הסבתא. הנה היא יושבת, מעל האש, על מיטה של מקלות ארוכים התקועים בתוך קירות הבקתה. המקלות קשורים בחבלים ומכוסים בשלח של פרה, כדי שלסבתא יהיה נוח.

הילדים ישנים בבקתה של סבתא לעתים קרובות ורבים מעדיפים זאת על לינה בביתם שלהם. הם גם עוזרים לה בעבודות בית, מביאים מים וזרדים למדורה. ואיפה עוד יוכלו לטעום אוכל כל כך טעים או לשמוע סיפורים כאלה?

רוב היום מבלה הסבתא בישיבה בשמש, עם מקטרת חמר שלה. אך היא תמיד מבשלת דייסה טעימה עבור הילדים שחוזרים מעבודה בשדות שלה. היא עדיין אישה חזקה ויפה, למרות גילה. גזרתה ישרה ותמירה, כי היא רגילה הייתה לסחוב סלים, עצים ופרי על ראשה.

עכשיו היא כבר קצת כפופה אך זה חשוב פחות כי הילדים יכולים לסחוב דברים במקומה. רגליה עדיין חזקות כפי שהיו כאשר התהלכה בגבעות קיסיי בקניה. סביב קרסוליה היא עונדת טבעת מתכת, המצביע על כך שהייתה נשואה.

את ארוחת הערב אוכלים עוד לפני שקיעת השמש. אחרי שהילדים אכלו וניקו את שרידי הארוחה הם נשכבו על מחצלאות לישון אך עדיין קשקשו ולא נרדמו. זה היה הזמן של סיפורי סבתא. הסיפורים היו כה מעניינים שאף אחד לא זז, אך גם כולם ידעו שמי שיקום בזמן הסיפור לא יוכל לגדול יותר. לכן כולם שכבו בשקט ובסוף, אלה שעדיין היו ערים אמרו בשקט "עכשיו אני אגדל גבוה כמו ההר

סמטה."
והנה אחד הסיפורים.
היו פעם שני אחים. אחד עשיר, שני עני מאוד. האח העשיר, מטוסרה, חי באי באגם ויקטוריה. על האי היו הרים של מלח. מטוסרה התעשר ממכירת מלח לאנשי קיסיי שלהם לא היה מלח משלהם. גם לאח השני, יוסף, שחי על גדת האגם, לא היה מלח למכירה. הייתה בצורת והגידולים שלו לא הצליחו יפה. הוא היה רעב וכך גם אישתו ושבעת ילדיו.
יום אחד אישתו של יוסף התחילה לבכות. "למה את בוכה?" שאל יוסף שישב על יה על הארץ. "האם אתה רוצה שנמות?" היא שאלה תוך כדי הבכי "אין לנו אוכל אנו מתים מרעב. הפרה שלנו לא נותנת כבר חלב ובשרה כחוש מדי כדי שנאכל אותו. הגינה שלנו ריקה. אני זרעתי ועדרתי אבל עדיין אין כל יבול כי התירס התייבש על הצמחים."
יוסף ניסה לפייס את אישתו אך ללא הועיל. היא חשבה רק על דבר אחד. "למה שלא תלך למטוסרה?" היא המשיכה "תוכל לבקש אותו להלוואה. הוא עשיר ויוכל לתת לך כסף כדי שנוכל לקנות לנו אוכל."
אבל יוסף רק נענע בראשו באתיות. "האח שלי אוהב רק כסף ולא אוהב להיפרד ממנו. כל היום, מבוקר עד ערב הוא יושב בביתו וסופר את הכסף שלו. אפילו אילו יכולתי להחזיר לו את ההלוואה מתישהו, הוא לא ייתן לי כסף כי לא יאמין שאהיה מסוגל לחזיר לו אותו."
"נסה" אמרה האישה עדיין בוכייה "הוא האח שלך. אולי ייתן לך משהו, אחרת נמות כולנו מרעב."
יוסף הסכים בסוף ועוד באותו הערב יצא לאי של מטוסרה. הוא הלך דרך מישורים מאובקים. רק חיות בודדות הסתובבו שם כי רובן הלכו דרומה בחיפוש אחרי מזון. הדשאים היו חומים מרוב חום השמש. רק מקלות יבשים בלטו פה ושם מעל החול. רוח מהאגם העיפה אבק יבש אל עיניו של יוסף שהמשיך את דרכו לאורך המישור החם.
לפני שקיעת השמש הוא הגיע לחוף מול האי של אחיו ומאחר שלא יכול היה לעבור את המים בלילה, נשכב ללון ליד חוף האגם המלא תנינים.

למחרת, כאשר התעורר, התחיל לבנות סירה כדי לעבור בה את המים. הוא מצא כמה עצים יבשים, כרת אותם וקשר בעשב לרפסודה. זה לקח לו זמן רב, כי היה כבר רעב מאוד ומוחלש מחום השמש. אך בסוף הרפסודה הייתה מוכנה והוא יצא בא על המים הכחולים של האגם.
כשהגיע לאי, ניגש לביתו של אחיו. מטוסרה ישב בביתו הגדול, ספר את כספו ובידר את המטבעות בערמות. כשראה את יוסף, כיסה מהר את ערמות הכסף בשמיכה ואמר בקול חמור "מה מעשיך כאן?"
יוסף נכנס בשקט לחדר. "באתי לבקש עזרה, אחי" התחיל "השנה היא שנת בצורת והיבולים שלי התייבשו. אין לי כסף כדי לקנות אוכל לאישתי ולילדיי והם רעבים. אנא, הלווה לי קצת כסף ואחזיר לך מיד כשאוכל."
למשמע הדברים האלה מטוסרה התחיל לצחוק "אתה מצפה שאתן לך כסף?" קרא "הרי בקושי יש לי משלי, כדי לשמור אותי מאושר. אם אתן לך, לא יהיה לי מה לעשות בערבים. זה תענוג חיי לספור את הכסף שלי. ולמה שאתן לך? אתה איש עצלן אבל אתן לך משהו רק כדי להראות לך את טוב-לבי, למרות שלא מגיע לך כלום. הנה ככר לחם. קח אותה ואל תחזור הנה." והוא נתן לו ככר לחם מעופשת.
יוסף הבין שאין טעם לבקש עוד, לקח את הלחם ויצא בדרך הביתה. הוא חתר דרך האגם והתחיל ללכת שוב דרך המישורים המאובקים. אך בדרך פגש באדם זקן, בעל זקן אפור ארוך ובגדים מרופטים.
"מה יש לך כאן?" שאל האיש כשהוא מצביע על הלחם.
"רק ככר לחם אחד, אישי הזקן" ענה יוסף.
"כבר שלושה ימים לא אכלתי. אולי תיתן לי קצת ממנו?" ביקש הזקן.
"משפחתי זקוקה ללחם זה" אמר יוסף אבל יחד עם זאת חשב "הוא נראה חלוש ואולי ימות אם לא יואכל בקרוב" ונתן לזקן מחצית הכיכר.
"תודה" אמר הזקן ,אתה איש נדיב ובגלל נדיבותך אוכל לעזור לך." הוא הוציא אבן עגולה מכיסו

באומרו "האבן הזו תיתן לך כל שתרצה, אבל רק אם תרצה בתבונה."
יוסף הודה לזקן ורץ בדרך הביתה עם האבן ביד אחת ומחצית ככר לחם בשניה.
אישתו וילדיו כמעת ומתו מרעב כשהגיע הביתה. הוא נתן להם את הלחם וסיפר על הזקן.
"אולי נבקש אוכל, אם כך" אמרה אישתו "כי אנו מתים מרעב." הם הביעו משאלה ותוך רגע המטבח והגן התמלאו באוכל. עץ הפאפייה התמלא פרי, אננס, גזר, עגבניות, תירס ותרד הופיעו על הקרקע היבשה. עשר תרנגולות התחילו להסתובב בחצר והטילו ביצים. עטיני הפרה שלהם התמלאו בחלב וחמישה עגלים הופיעו לידה. במטבח הם מצאו ככרות לחם טרי וכלי דלעת מלאי שמן. המשפחה הייתה מאושרת.
"למה עוד נוכל לאחל?" שאלה האישה את יוסף.
"השכנים שלנו רעבים גם הם" אמר "הבה נבקש אוכל גם להם." וגני השכנים התחילו להתמלא בפרי וירקות.
"לילדינו אין בגדים ונעליים" אמרה אשת יוסף "נבקש זאת" ומיד הופיעו בגדים בשורות מסודרות ונעליים מבריקות. גם המשאלה הזו התמלאה.
השמועה על עושרו הפתאומי של יוסף הגיעה גם לאוזניו של מטוסרה באי שלו. הוא התחיל לקנא מאוד. הוא החליט שלא יתכן שיוסף יהיה עשיר יותר ממנו ולכן החליט לגנוב את כספו ואת רכושו. מטוסרה עבר את המים בסירה שלו ובא לביתו של יוסף. שם הביט דרך החלון וצפה במשפחה המאושרת. הוא ראה איך יוסף מרים את האבן העגולה ואומר "אני מבקש בית ספר חדש לכפר שלנו."
"אהא, ככה זה" אמר מטוסרה "צריך לגנוב את האבן" והוא ראה איך יוסף שם את האבן תחת הכרית במיטתו. מאוחר בלילה, כשכולם ישנו, התגנב מטוסרה לבית, שלף את האבן וברח מהר. הוא רץ לאגם, קפץ לסירתו והתחיל לחתור. אך לא הייתה לו סבלנות לחכות שיגיע הביתה והתחיל מיד להביא משאלה.
"אילו היה לי כל המלח שבעולם" אמר "הייתי יכול להיות עשיר ביותר. כולם יבואו לקנות מלח אצלי

ואוכל לדרוש איזה מחיר שרק ארצה." ואז אמר "אני מבקש את המלח שבכל העולם."
מלח התחיל לפול משמיים כאילו היה זה גשם.
הסירה של מטוסרה התמלאה במלח, בלי שהרגיש מה קורה. לשווא הוא קרא "די! הפסק!" זה היה כבר מאוחר מדי. הסירה שקעה לקרקעית האגם ואיש לא שמע יותר על מטוסרה החמדן.
בכפרו של יוסף האנשים חיו באושר את שארית חייהם. המזון בגינות שלהם עזר להם לעבור את שנות הבצורת ובמשך הזמן הם גם למדו לגדל גידולים טובים יותר, ולאגור תבואה לתקופות קשות ולא רעבו כבר יותר אף פעם.